

ΠΑΣΟΚ

A.25.1

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ

ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ ΞΕΝΟΥ ΤΥΠΟΥ

Αθήνα 7 Φεβρουαρίου 1991

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΕΝΩΣΗ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ ΞΕΝΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΛΕΣΜΕΝΟΣ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ
ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΠΕΜΠΤΗ 7 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1991

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Αγαπητέ κύριε Τσασσαρώνη, συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι, πρώτα θέλω να ευχαριστήσω για τα θερμά λόγια του κ. Τσασσαρώνη και να ευχαριστήσω για την ευκαιρία που μου δίνετε να συνομιλήσω με τον ξένο και εσωτερικό Τύπο. Θα προσπαθήσω να είμαι βραχύλογος, για να δώσω την ευκαιρία σε σας να θέσετε ερωτήματα.

Θα περιορίσω τα σχόλιά μου μόνο στα εξωτερικά και διεθνή θέματα. Ξεκινούμε από τις 2 Αυγούστου, από την εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ. Ήταν η πρώτη φάση, καταδικάστηκε από τα Ηνωμένα Έθνη, καταδικάστηκε από όλους μας η εισβολή, η οποία μας θύμιζε την εισβολή του '74 στη Μεγαλόνησο Κύπρο των τουρκικών στρατευμάτων και την κατοχή, η οποία έκτοτε συνεχίζεται.

Υπήρξε μία επόμενη φάση. Είναι η φάση του εμπάργκο, της προσπάθειας δηλαδή να υποχωρήσει το Ιράκ, μέσω του πλήρους οικονομικού αποκλεισμού της χώρας. Είναι γνωστή η απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών να νομιμοποιηθεί, εάν έτσι αποφασίσουν, οι λεγόμενες συμμαχικές - συνασπισμένες θα έλεγε κανείς εδώ - δυνάμεις, αν αποφασίσουν μία στρατιωτική επιλογή, μία στρατιωτική επέμβαση. Και η ημερομηνία που εδόθη στο Ιράκ ήταν η 15η Ιανουαρίου.

Πράγματι, επελέγη ακολούθως η στρατιωτική λύση, η στρατιωτική επέμβαση. Κατά την άποψή μου και την άποψή μας - και μιλώ για το Κίνημα - έτσι άνοιξαν "οι ασκοί του Αιόλου". Είχαμε τοποθετηθεί και πριν και κατά και στο μέλλον, πάνω στο θέμα αυτής της στρατιωτικής επέμβασης. Είχαμε προειπεί, πριν καν πλησιάσει η ημερομηνία 15 Ιανουαρίου, ότι πρόκειται για την "Αποκάλυψη του Ιωάννου". Και πράγματι, έτσι δείχνουν τα πράγματα.

Υπάρχουν πολλά πολεμικά σενάρια, τα οποία συζητούνται. Υπάρχουν διάφορα σενάρια του πολέμου. Δεν θα ασχοληθούμε μ' αυτά. Εκείνο το οποίο συνήθως θεωρείται το χειρότερο, δηλαδή ένας μακρύς πόλεμος, με τεράστιες επιπτώσεις και στην οικονομία, την παγκόσμια οικονομία, αλλά και σε ανθρώπινο κόστος, αυτό δεν είναι το χειρότερο σενάριο. Υπάρχουν ακόμη χειρότερα κι εύχομαι ποτέ να μην πραγματοποιηθούν.

Είναι η χρήση των μη συμβατικών όπλων, γιατί δυστυχώς πράγματι οι μονομάχοι - και όχι μόνο οι μονομάχοι - διαθέτουν μη συμβατικά όπλα. Και ευχόμεθα όλοι εκ βάθρων να μην υπάρξει τέτοια κατάληξη, να μην είναι αυτό το σενάριο που μας αναμένει.

Θα μου επιτρέψτε να πω ότι υπάρχουν και πολιτικές διαστάσεις και πολιτικά σενάρια, τα οποία δεν μπορούμε σήμερα να προβλέψουμε. Κρίσιμη είναι η στάση του Ιράν. Κρίσιμη είναι η στάση του Ισραήλ, εάν ή όχι θα προχωρήσει σε άμεση συμμετοχή. Κρίσιμη είναι η στάση της Τουρκίας, εάν ή όχι θα επιτεθεί στο Ιράκ. Και κρίσιμο, επίσης, θέμα είναι τα καθεστώτα, η ασφάλεια των καθεστώτων των αραβικών χωρών, οι οποίες στηρίζουν τις συνασπισμένες δυνάμεις και όχι το Ιράκ.

Βαδίζουμε προς μία νέα τάξη πραγμάτων. Αραγε, ξέρουμε ποιοι θα είναι οι τελικοί παίκτες και διαμορφωτές αυτής της νέας τάξης πραγμάτων;

Αναμφισβήτητα, οι συνέπειες που υπάρχουν, προβλεπτές μέχρι τώρα, είναι: το πρώτο θύμα είναι η πολιτική ένωση της Ευρώπης, την οποία πιστεύουμε εμείς και την οποία προωθούμε. Διότι - ας μη γελοιάστε - ο άξονας Βόννης-Παρισιού, αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει, σε ό,τι αφορά το θέμα του Κόλπου. Και αν σ' αυτό το θέμα δεν μπορεί να υπάρξει

συμφωνία, διερωτάται κανείς τι θα συμβεί με τα άλλα πολλά και δευτερεύοντα θέματα, που χωρίζουν τις ευρωπαϊκές χώρες.

Υπάρχει η οικονομική ύφεση, η οποία θα είναι μια αναμφισβήτητη πραγματικότητα για το δυτικό κόσμο, για την παγκόσμια οικονομία - ίσως με μερικές εξαιρέσεις - εάν κρατήσει πολύ ο πόλεμος.

Υπάρχουν συνέπειες για τη Σοβιετική Ένωση και τις χώρες του ανατολικού μπλοκ, οι οποίες δεν μπορούν πλέον να υπολογίζουν σε σημαντική οικονομική βοήθεια από τη Δύση, ενόψει του ότι η Δύση είχε εμπλακεί στον πόλεμο του Κόλπου. Και αυτό θα έχει συνέπειες στην εσωτερική πορεία των χωρών αυτών.

Και υπάρχει, βέβαια, και η οικολογική καταστροφή, της οποίας τις διαστάσεις δεν μπορούμε σήμερα να προβλέψουμε.

Και, τέλος, η πώλωση μετά τον πόλεμο, εάν έχει ηττηθεί το Ιράκ. Η πώλωση των αραβικών χωρών, του αραβικού έθνους γενικότερα, με τη Δύση θα πάρει διαστάσεις άκρως επικίνδυνες. Και μιλάμε για αραβικό έθνος και μιλάμε και για Ισλάμ. Οχι ταυτόσημα, αλλά πολύ συνδεδεμένα.

Θα ήθελα να κάνω μερικές παρατηρήσεις για την ελληνική εμπλοκή στην υπόθεση αυτή. Είναι αλήθεια ότι η θέση η δική μας, του ΠΑΣΟΚ, και η προσωπική μου θέση είναι ότι δεν έπρεπε η Ελλάδα να εμπλακεί στρατιωτικά. Οχι ότι έπρεπε να διαφωνήσει με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας, αλλά δεν έπρεπε να εμπλακεί στρατιωτικά. Για δύο βασικούς λόγους.

Ο πρώτος είναι ότι έπρεπε να στείλουμε ένα μήνυμα, ότι η διεθνής νομιμότητα δεν μπορεί να είναι επιλεκτική. Δεν μπορεί να συγκινούμαστε για το Κουβέιτ και να αφήνουμε την Κύπρο κάτω απ' την κατοχή του "Ατίλα" τόσα χρόνια. Αυτό το μήνυμα έπρεπε να είχε στείλει η Ελλάδα στους συμμάχους και φίλους. Δεν το έστειλε.

Το δεύτερο είναι ότι η Ελλάδα έχει παραδοσιακά σχέσεις στενές με το αραβικό έθνος, τις αραβικές χώρες. Και η Ελλάδα μπορούσε πράγματι να παίξει έναν ρόλο σημαντικότερο, ως γέφυρα ανάμεσα στην Ευρώπη και το αραβικό έθνος. Δυστυχώς, στην τελευταία του συνέντευξη στο "Μega", μια συνέντευξη την οποία στηλιτεύω, ο κ. Οζάλ είπε ότι η Τουρκία πρόκειται να παίξει το ρόλο της γέφυρας ανάμεσα στην Ευρώπη και το Ισλάμ.

Και ερωτώ: τι ανταλλάγματα πήρε η χώρα μας, γιατί στη διεθνή τάξη πραγμάτων όλα μετρώνται με ανταλλάγματα. Διεθνής ηθική τάξη δεν υπάρχει. Πρώτον, μηδέν οικονομική βοήθεια και αποζημίωση για την εμπλοκή της χώρας μας και τις εξελίξεις στον Κόλπο. Οριστική ανατροπή του 7 προς 10.

Και έρχεται ύστερα η έκθεση του State Department, που μιλάει για μειονότητα σλαβική στον ελληνικό χώρο και για καταπίεσή της και μιλάει για τουρκική μειονότητα στη Θράκη, όταν μιλούμε για μουσουλμανική μειονότητα στη Συνθήκη της Λωζάνης.

Μπορούσε αυτό να θεωρηθεί ένα τυχαίο γραφειοκρατικό σφάλμα, αλλά φοβούμαι πάρα πολύ ότι δεν είναι τυχαίο γραφειοκρατικό σφάλμα. Οτι έχει βαθύτερο νόημα, ότι για πρώτη φορά προειδοποιούμε από τη μόνη υπερδύναμη σήμερα στη Γη ότι υπάρχουν προβλήματα μειονοτικά και παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τη χώρα μας, τόσο στη Μακεδονία, όσο και στη Θράκη.

Σε ό,τι αφορά το Κυπριακό, πρέπει εκφράσω τη βαθιά μου όχι απογοήτευση και θλίψη, αλλά και αγανάκτηση θα έλεγα για τους πανηγυρισμούς ότι προωθείται λύση του Κυπριακού. Και χθες το βράδυ, πράγματι - και δεν το κάνω για λόγους στείρας αντιπολίτευσης

- ο κ. Μητσοτάκης μίλησε για πανηγυρισμό του ελληνικού λαού και της Κύπρου, λόγω της αποφάσεως του κ. Ποός, της Κοινότητας, να προωθήσει κάποια πρωτοβουλία στο Κυπριακό.

Να μου επιτρέψτε να τονίσω ότι δεν υπήρξε τίποτα το επίσημο από την πλευρά της Κοινότητας ή διαφορετικό απ' αυτά που υπήρξαν στο παρελθόν, αναφορές στις πρωτοβουλίες του Γενικού Γραμματέα ή τα ψηφίσματα του ΟΗΕ, όπως έκανε και ο κ. Μπούς.

Αλλά εκείνο το οποίο είναι σοβαρότατο - και εδώ το πράγμα πράγματι παίρνει σοβαρές διαστάσεις για την κυβέρνηση - είναι ότι ο κ. Μητσοτάκης, ο πρωθυπουργός της χώρας, πήγε να συναντήσει τον πρωθυπουργό της Αγγλίας, τον κ. Μείτσορ, σαφώς χωρίς καμία προσυνεννόηση και προετοιμασία, διότι ο κ. Μείτσορ του είπε ότι δεν πρόκειται να περιληφθεί η Κύπρος στη διάσκεψη τη διεθνή, που θα ρυθμίσει τα του "μεσανατολικού", διότι η Κύπρος δεν ανήκει σε κείνη την περιοχή, αλλά ανήκει στην Ευρώπη.

Ωστε είχαμε αρνητική απάντηση, σαφή, ξεκάθαρη, της κυβέρνησης της Αγγλίας. Αυτό μας επιτρέπει πανηγυρισμούς και ενθουσιασμούς; Πόσο θα συνεχιστεί αυτή η αφέλεια, η έλλειψη πυξίδας - εξωτερική πολιτική διά μαγείας;

Αλλά θα ήθελα να κλείσω, λέγοντας τούτο. Πρέπει, με κάθε τρόπο, κάθε χώρα, κάθε πολίτης, κάθε κυβέρνηση, να επιδιώξει την εκεχειρία, παύση πυρός, και να τεθούν όλα τα θέματα επί τάπητος ακολούθως. Αλλά δεν μπορεί να συνεχιστεί αυτή η σφαγή, η οποία λαμβάνει χώρα στην περιοχή του Κόλπου και η οποία εγκυμονεί τεράστιους και απρόβλεπτους κινδύνους για όλη την ανθρωπότητα.

κ. ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Ευχαριστώ τον ομιλητή. Να προχωρήσουμε, τώρα, στις ερωτήσεις, με την καθιερωμένη πρακτική. Όπως ξέρετε, ομαδοποιούμε τα ερωτήματα, ούτως ώστε να μην επανερχόμαστε. Έχω συγκεντρώσει τα σημειώματα από τα τραπέζια. Εάν υπολείπεται κανένα άλλο, παρακαλώ να μας προωθηθεί εδώ. Θα αρχίσουμε από τα εξωτερικά θέματα, λόγω της επικαιρότητας την οποία παρουσιάζουν, και στη συνέχεια θα πάρουμε τις άλλες δύο ομάδες, δηλαδή τα οικονομικά και τα εσωτερικά θέματα. Θα κλείσουμε με τα εσωτερικά θέματα.

Οποιος ακούει το όνομά του παρακαλείται να μας κάνει την τιμή να πηγαίνει στο μικρόφωνο, που είναι στη μέση της αιθούσης, να λέει το όνομά του και τι αντιπροσωπεύει, διότι γίνεται μαγνητοφώνηση, και το δεύτερο όνομα το οποίο θα εκφωνώ να είναι έτοιμο να προσέλθει, να εκμεταλλευθούμε όσο το δυνατόν καλύτερα το χρόνο που διαθέτετε για μας, κύριε Πρόεδρε.

κ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΓΑΛΗΘΕΙΑ ΚΥΠΡΟΥ): Κύριε Πρόεδρε, είναι γεγονός ότι, κατά τη θητεία σας ως πρωθυπουργού της χώρας, είχατε διαθέσει ένα μεγάλο χρόνο για τη δραστηριότητά σας στα θέματα ασφαλείας και αποπλισμού και ειρήνης, σε τέτοιο σημείο ώστε ξεφύγατε απ' τα στενά όρια της χώρας μας.

Το ερώτημα είναι: μετά την παρέμβασή σας στο Ιράκ για την απελευθέρωση των Ελλήνων ομήρων, κάνατε καμιάν άλλη ενέργεια μεμονωμένα ή μετ' άλλων για την ειρήνευση και, δεύτερον, είστε πρόθυμος να μετäsχετε σε μία ειρηνευτική προσπάθεια, αν σας ζητηθεί; Ευχαριστώ.

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Μάλιστα. Πράγματι, έχω στομικά - βεβαίως, και ως Πρόεδρος του Κινήματος, του ΠΑΣΟΚ - έχω αναλάβει ορισμένες πρωτοβουλίες, τις οποίες έχουμε διακινήσει προς πολλές κατευθύνσεις. Υπάρχει, βεβαίως, μία σωρεία ανάλογων προσπαθειών - αναφέρω το Βατικανό, αναφέρω τις χώρες του ΜΑΓΚΡΕΜΠ, αναφέρω τώρα την πρόσφατη του Ιράν - υπάρχουν πολλές προτάσεις.

Και πρέπει να πω ότι οι θέσεις οι δικές μας, σε ό,τι αφορά τη μορφή της λύσης του προβλήματος, συμπίπτουν απόλυτα με αυτές του Βίλι Μπραντ, ο οποίος και αυτός κινείται

ενεργά προς αυτή την κατεύθυνση.

Και οι θέσεις μας είναι απλούστατες. Όσο πιο απλές, τόσο πιο χρήσιμες. Πρώτον, εκχεiriρία. Δεύτερον, απόσυρση των στρατευμάτων του Ιράκ από το Κουβέιτ. Τρίτον, διεθνής συνδιάσκεψη για την επίλυση όλων των προβλημάτων της περιοχής, περιλαμβανομένου και του Κυπριακού.

Λυπούμαι που έσπευσε ο πρωθυπουργός του Ισραήλ να δηλώσει ότι δεν πρόκειται να συμμετάσχει το Ισραήλ σε μία τέτοια διάσκεψη. Λυπούμαι πολύ και ελπίζω να μην είναι αυτή η μόνιμη θέση του Ισραήλ.

Π.ΚΟΥΙΝ (ASSOCIATED PRESS): Κύριε πρόεδρε, εάν ανατραπεί το 7 προς 10 στο Κογκρέσο, όπως φαίνεται ότι θα ανατραπεί φέτος, ποιες νομίζετε είναι οι πιθανότητες σε ακόλουθα χρόνια να ξανατηρηθεί το 7 προς 10. Γιατί, αν χαθεί μια φορά, λένε ότι δύσκολα θα ξαναίσχυσει. Τις εκτιμήσεις σας πάνω σ' αυτό το θέμα.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Φοβούμαι ότι παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα έχει πολλούς υποστηρικτές στο Κογκρέσο, οι συνθήκες είναι τέτοιες και η αναβάθμιση του ρόλου της Τουρκίας είναι πράγματι τόσο μεγάλη από πλευράς Ηνωμένων Πολιτειών - και όχι μόνο των Ηνωμένων Πολιτειών - ώστε πιστεύω ότι θα είναι πάρα πολύ δύσκολο να ανατραπεί η απόφαση της administration, της κυβέρνησης των ΗΠΑ, από το Κογκρέσο σήμερα, τώρα, αυτή την εποχή, και πιστεύω ότι θα 'ναι πάρα πολύ δύσκολο να επανέλθουμε στο 7 προς 10.

Βέβαια, για να είμαστε ρεαλιστές, το 7 προς 10 πολλές φορές έχει παρακαμφθεί με άλλους τρόπους. Και πράγματι, αν σκεφθεί κανείς ότι σήμερα η Τουρκία μέσα στο πλάνο, το σχέδιο του "κασκέντινγκ", της μεταφοράς οπλικών συστημάτων, όπλων, από το μέτωπο του ψυχρού πολέμου προς Νότον, όταν γνωρίζουμε ότι θα πάρει 8,5 περίπου δισ. δολάρια σε υλικό και σε υλικό πρώτης κατηγορίας, τότε καταλαβαίνουμε ότι το 7 προς 10 αποτελεί συμβολικό αριθμό, αλλά πάρα πολύ σημαντικό για το συμβολικό του χαρακτήρα, δηλαδή για τη θέση των ΗΠΑ σε ό,τι αφορά Τουρκία - Ελλάδα.

Κ.ΒΕΡΓΟΣ (ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ): Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει σήμερα και καλλιεργείται ο μουσουλμανικός μειονοτικός άξονας από Αγκυρα μέχρι την Αλβανία, διαμέσω Βουλγαρίας, Δυτικής Θράκης και Κοσσυφοπεδίου. Είναι δεδομένο ότι ο ρόλος της Τουρκίας είναι αναβαθμισμένος στην περιοχή και, στη δεκαετία που έρχεται, η χώρα μας κινδυνεύει. Πώς νομίζετε ότι μπορούμε να αντιδράσουμε;

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Είναι βέβαιο ότι έχετε βασικά δικίο στην παρατήρησή σας. Θα πρέπει να αναφερθώ στο γεγονός ότι η πολιτική της κυβέρνησής μας, του ΠΑΣΟΚ, σε σχέση με την Αλβανία, ήταν μια πολιτική που ελάμβανε υπόψη της αυτές τις παρατηρήσεις σας και διαμορφώθηκε με στόχο ακριβώς εκείνη που ίσως υπονοείτε για μας.

Πράγματι, ο τρόπος με τον οποίον χειρίστηκε η παρούσα κυβέρνηση το θέμα της Αλβανίας είναι τραγικό, όχι μόνο από ανθρώπινη πλευρά, αλλά και για τους λόγους, τους οποίους αναφέρατε.

Σε ό,τι αφορά τη Βουλγαρία ιδιαίτερα, θα ήθελα να ελπίζω ότι η πολιτική της, πολιτική η οποία κράτησε δεκαετίες, μιας πάρα πολύ στενής σχέσης με την Ελλάδα, θα διατηρηθεί και στο μέλλον. Αλλά με τις εξελίξεις γενικότερα στο ανατολικό μπλοκ, με τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι χώρες που ανήκουν ή ανήκαν στο ανατολικό μπλοκ του υπαρκτού σοσιαλισμού σήμερα στα Βαλκάνια κανείς δεν μπορεί να είναι απόλυτα βέβαιος για το τι μας περιμένει την αύριον ημέρα.

Γι' αυτό το λόγο, πραγματικά, χρειάζεται - η απάντησή μου σε σας είναι αυτή - μια καλώς επεξεργασμένη, υπεύθυνη, μακρόπνοη πολιτική, που να αντιμετωπίζει αυτούς τους

κινδύνους, οι οποίοι είναι πράγματι υπαρκτοί.

Γ.ΠΡΟΒΗΣ ("SKY"): Κύριε Πρόεδρε, οι συντηρητικοί αντίπαλοί σας στην κυβέρνηση σας κατηγορούν ότι οξύνετε τελευταία τους αντιαμερικανικούς τόνους και ότι ανακαλύπτετε όψιμα την Ευρώπη. Ήθελα να μου πείτε, το ΠΑΣΟΚ σκέπτεται ότι η Ελλάδα πρέπει να επαναπροσανατολίσει την εξωτερική της πολιτική, με ό,τι κόστος αυτό επιφέρει στις ελληνοαμερικανικές σχέσεις;

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Πρώτον, μου επιτρέπετε, κύριε Προβή, να πω ότι δεν το έχω δει αυτό ακριβώς πουθενά γραμμένο όπως το είπατε, αλλά έχετε θέσει ένα ερώτημα. Και θα ήθελα να απαντήσω λέγοντας, πρώτον, ότι κυβερνήσαμε τη χώρα αυτή επί 8 χρόνια και ότι από το ΝΑΤΟ δεν φύγαμε, δεν ήταν η πολιτική μας αποχώρηση από το ΝΑΤΟ.

Η πολιτική μας ήταν να είμαστε ισότιμα μέλη της Συμμαχίας και είμαστε εκείνοι, οι οποίοι επέβαλαν μετά το '81, όταν δεν επιτρέψαμε τη δημοσίευση ανακοινωθέντος, διότι δεν μας έδιδαν από το ΝΑΤΟ εγγύηση απέναντι σε επίθεση προερχόμενη από σύμμαχο, από την Τουρκία, τον "αστερίσκο".

Από τότε, αναγνωρίστηκε - και είναι ελληνική κατάκτηση αυτή - ο αστερίσκος, η διαφωνία, γιατί μέχρι τότε υπήρχε μόνον ο κανόνας της ομοφωνίας. Επιβάλαμε τον κανόνα του αστερίσκου, δηλαδή της έγγραφης διαφωνίας με ορισμένες πολιτικές. Και έτσι, η Ελλάδα είχε θέση δική της παραμένοντας στα πλαίσια του ΝΑΤΟ.

Δεν βλέπω γιατί πρέπει σήμερα να επαναφέρουμε το θέμα αυτό. Η Ελλάδα δύναται να έχει φωνή. Αλλο εάν δεν επιλέγει η κυβέρνηση να έχει φωνή. Αυτό είναι άλλο θέμα και δεν μας αφορά. Αφορά τη σημερινή κυβέρνηση.

Δεύτερον, είναι αστειό να μιλάμε περί αντιαμερικανισμού. Δεν έχουμε τίποτε με το λαό της Αμερικής ή με τις ΗΠΑ. Αντίθετα, έχουμε ομογενείς, έχουμε στενές σχέσεις ιστορικές. Αλλά έχουμε το δικαίωμα να διαφωνούμε με πολιτικές που ακολουθούνται, οι οποίες επηρεάζουν την εθνική υπόσταση της χώρας μας. Οχι έχουμε δικαίωμα, έχουμε χρέος. Διότι οι ΗΠΑ δεν είναι μία μικρή χώρα, στις οποίας τα εσωτερικά δεν επιτρέπεται να επεμβαίνουμε. Είναι η χώρα που αποφασίζει τα πάντα, που χαράζει την πορεία. Και, όταν σφαγιάζονται εθνικά μας συμφέροντα, πρέπει να έχουμε ελληνική φωνή. Αλοίμονο εάν δεν την έχουμε!

Λοιπόν, εδώ τίθεται ένα τεράστιο ερώτημα: αυτό το θέμα της έκθεσης του State Department θα μείνει έτσι; Δηλαδή, δεν υπάρχει καμία εξήγηση επίσημη από αμερικανικής πλευράς που να καθησυχάζει τη χώρα μας. Να μας πουν ότι είναι ένα τυχαίο γεγονός, οφειλόμενο σε λάθη ενός γραφειοκράτη, ο οποίος επισκέφθηκε τη Φλώρινα ή άλλες περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας. Ας μας πουν κάτι.

Μα, είναι δυνατόν να παραμένει ανοιχτό το θέμα; Οτι δηλαδή το State Department ομιλεί περί καταπίεσης Σλαβομακεδόνων - όχι σλαβοφώνων Ελλήνων, Σλαβομακεδόνων - και Τούρκων, όχι μουσουλμάνων, στη Θράκη. Και μπορεί να μένει αυτό έτσι; Κι είναι αντιαμερικανισμός το να πει ζητούμε εκκαθάριση αυτού του τεράστιου θέματος για το μέλλον της χώρας μας;

Κ.ΜΕΛΑΠΑΣ ("ΧΑΝΤΙΦ ΛΙΒΑΝΟΥ"-ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ): Κύριε Πρόεδρε, ο ΟΗΕ είναι Οργανισμός ειρήνης, αν δεν κάνω λάθος. Παρόλα αυτά, δεχθήκανε πολλά κράτη και σοσιαλιστικά κράτη να επέμβουν για την απελευθέρωση του Κουβέιτ με τη βία. Εδώ, βλέπουμε όμως ότι πάνω από μισό εκατομμύριο τόνος έχει πέσει στη Βαγδάτη και όχι στο Κουβέιτ. Και δεν βλέπουμε καμία θετική αντίδραση από τις σοσιαλιστικές χώρες. Μπορείτε να μας δώσετε τη γνώμη σας;

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Όταν λέτε "σοσιαλιστικές χώρες", με συγχωρείτε, σε τι αναφέρεστε;

κ. ΜΕΛΑΓΙΑΣ: Π.χ., η Γαλλία, εκτός από την παραίτηση του πρώην υπουργού Εθνικής Αμυνας. Ευχαριστώ.

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Μάλιστα. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα Ηνωμένα Έθνη κύριο ρόλο έχουν την ειρήνη, κύριο στόχο πρέπει να έχουν την ειρήνη. Και πρέπει να τονίσω εδώ ότι τα Ηνωμένα Έθνη δεν απεφάσισαν τη στρατιωτική επιλογή, απλώς την επέτρεψαν. Η απόφαση δεν είναι των Ηνωμένων Εθνών, ούτε του Συμβουλίου Ασφαλείας. Πρώτον.

Δεύτερον, τα Ηνωμένα Έθνη περιόρισαν - κι εδώ συμφωνώ με τον κ. Σεβενάμν - σαφώς το ρόλο της στρατιωτικής επέμβασης στην απελευθέρωση του Κουβέιτ από το Ιράκ και δεν πήραν θέση ούτε έδωσαν "πράσινο φως" για βομβαρδισμούς, οι οποίοι αποσκοπούν στην κατάλυση του κράτους του Ιράκ. Και βεβαίως, είναι αδύνατο με τέτοιους βομβαρδισμούς, όποια μέτρα και να λαμβάνονται και όσο ακριβή και αν είναι τα σημερινά πολεμικά μέσα, να μην σκοτώνεται άμαχος πληθυσμός. Είναι μία σφαγή.

Θέλω να τονίσω ότι τα Ηνωμένα Έθνη και σε μία άλλη περίπτωση είχαν πάρει σκληρότερη απόφαση. Ήταν η περίπτωση της Κορέας. Και γνωρίζετε, βέβαια, το αποτέλεσμα στην Κορέα. Τώρα, με ρωτήσατε για τις σοσιαλιστικές χώρες. Εννοείτε σοσιαλιστικές κυβερνήσεις, όχι σοσιαλιστικές χώρες. Σε ό,τι αφορά τις σχέσεις μας με τους σοσιαλιστές της Γαλλίας και της Διεθνούς και της Ομοσπονδίας, οι σχέσεις μας είναι άριστες. Υπάρχουν, όμως, διαφωνίες. Και υπάρχουν διαφωνίες οι οποίες δεν αφορούν μόνο την Ελλάδα, παρά αφορούν πολλά κόμματα, που ανήκουν στην Ομοσπονδία ή στη Διεθνή. Υπάρχει στο θέμα του Κόλπου και της στρατιωτικής επέμβασης σαφής διχασμός απόψεων. Τι να κάνουμε; Ετσι είναι η ζωή!

κ. ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Ο κ. Δέδες, ακολουθεί ο κ. Μπερμπεράκης και κλείνουμε τα εξωτερικά θέματα και πηγαίνουμε στα οικονομικά.

κ. ΔΕΔΕΣ (ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ): Κύριε Πρόεδρε, με βάση το δεδομένο ότι έχουμε εμπλακεί στρατιωτικά στις εξελίξεις στον Κόλπο, ήθελα να ρωτήσω τι θα προτείνετε να πράξει η χώρα μας, ώστε να επωφεληθεί από τη νέα τάξη πραγμάτων, η οποία θα υπάρξει ούτως ή άλλως. Σας έχει απασχολήσει το θέμα;

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Η απάντηση είναι πάρα πολύ απλή. Η "νέα τάξη των πραγμάτων" αποφασίστηκε, εφόσον βέβαια υπερισχύσει η υπερδύναμη σ' αυτή τη σύγκρουση, αποφασίστηκε πριν καν αρχίσει η στρατιωτική επίθεση εναντίον του Ιράκ. Ο,τι είχε να μοιραστεί, μοιράστηκε. Και σ' αυτή τη μοιρασιά είμαστε απέξω.

Κι εδώ έχει η κυβέρνηση ευθύνη. Εγώ το σκέφθηκα, αλλά εγώ είμαι στην αντιπολίτευση και η σκέψη μου έχει περιορισμένη σημασία. Το ερώτημα είναι η κυβέρνηση το σκέφθηκε, όταν ανέλαβε όλες αυτές τις δεσμεύσεις με μηδέν αντάλλαγμα; Όχι μηδέν, αρνητικό, όταν λάβουμε υπόψη την έκθεση του State Department.

Τ. ΜΠΕΡΜΠΕΡΑΚΗΣ (ΓΚΙΟΥΝΕΣ): Κύριε Πρόεδρε, είστε στην αντιπολίτευση, αλλά στην ερώτησή μου θα ήθελα να απαντήσετε σαν να είσασταν στην κυβέρνηση.

Αυτό που ήθελα να σας ρωτήσω είναι το εξής: ασκείτε σκληρή κριτική στην κυβέρνηση για τους χειρισμούς της, πρώτον, στην κρίση και, μετά, στον πόλεμο στον Κόλπο και σ' αυτό που αποκαλείτε εσείς αναβάθμιση της Τουρκίας. Έχετε πει στην κυβέρνηση να θέσει τώρα το Κυπριακό. Εάν εσείς είσασταν στην εξουσία, ποιες θα ήταν οι ενέργειές σας, που θα έθεταν το Κυπριακό;

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Η απάντησή μου είναι απλή. Η κυβέρνηση μας είπε ότι δεν έθεσε το Κυπριακό, δεν το έθεσε ως πρόβλημα, διότι δεν ήταν επίκαιρο κατά τη διάρκεια του πολέμου. Και ότι θα ήταν επίκαιρο μετά το τέλος του πολέμου. Όμως, η ίδια η κυβέρνηση μας είπε να πανηγυρίζουμε γιατί ο κ. Ποός είπε κάτι για κάποια πρωτοβουλία, σχετικά με το Κυπριακό

τώρα, σήμερα, κατά τη διάρκεια του πολέμου. Ας ξεκαθαρίσει η κυβέρνηση: πότε είναι ο χρόνος για να κάνουμε παρέμβαση στο Κυπριακό;

Και βέβαια, ο αγώνας μας για την ακεραιότητα της Κύπρου και την αποχώρηση των στρατευμάτων κατοχής του "Ατίλα", της Τουρκίας, αυτός ο αγώνας, πρέπει να διεξαχθεί σε διεθνές επίπεδο. Και δεν είναι το τώρα ή το χθες ή το αύριο. Είναι διαρκής και μόνιμος αγώνας, μέχρι την ώρα που θα απελευθερωθεί η Μεγαλόνησος.

Κ.ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Πάμε στα οικονομικά και να δώσουμε το προβάδισμα στον κ. Μαρίνο. Αλλωστε, του ανήκει. Παρακαλώ, κύριε Μαρίνο.

Γ.ΜΑΡΙΝΟΣ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ): Δεν ξέρω αν μου επιτρέπετε να το τροποποιήσω, μια που δεν άρχισαν ακόμη τα οικονομικά, σε πολιτικά, απ' αυτά που εθίγησαν στη σημερινή ομιλία του κυρίου Προέδρου και τη συζήτηση που επακολούθησε. Και ειδικότερα στην έκθεση του State Department. Μου επιτρέπετε; Και να μη ρωτήσω οικονομικά.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Δεν έχω αντίρρηση.

Γ.ΜΑΡΙΝΟΣ: Ήθελα να πω το εξής: πρώτον, δεν εθίγη για πρώτη φορά το θέμα της μακεδονικής μειονότητας από το State Department. Αντίθετα, η πρώτη επίσημη μνεία του έγινε στην ελληνική Βουλή πέρσι κι ήταν παρών και ο κ. Πρόεδρος και έτυχε να είμαι παρών και εγώ, από αρχηγό κόμματος. Μίλησε περί επιβολής περιορισμών σε μία μειονότητα. Ήταν ολίγον περιφραστικός, αλλά ήταν σαφές ότι αναφερόταν σε Σλαβομακεδόνες.

Συνεπώς, γιατί να μην επωφεληθούν οι κακοθελητές, να επαναλάβουν σε μία έκθεση του State Department αυτό το οποίο ανεφέρθη στην ελληνική Βουλή;

Δεύτερον, θα ήθελα να ρωτήσω - και η ερώτηση απευθύνεται σε όλο τον πολιτικό κόσμο - άραγε διαβάστηκε η έκθεση αυτή σε όλη της την έκταση και στις αναφορές της σε όλες τις χώρες; Και απορώ γιατί δεν έγινε χρήση, και από πλευράς κυβερνήσεως και από πλευράς αντιπολιτεύσεως, των πολύ οξύτερων τοποθετήσεων του State Department, όσον αφορά τις παραβιάσεις δικαιωμάτων μειονοτήτων στην Τουρκία, στο Ισραήλ και στη Σαουδική Αραβία.

Οι αναφορές, σε ό,τι αφορά την κακή μεταχείριση των Ελλήνων απέναντι των μειονοτήτων είναι χάδι, μπροστά στα όσα φοβερά έχει αυτή η έκθεση εις βάρος του Ισραήλ, της Τουρκίας - επαναλαμβάνω - και της Σαουδικής Αραβίας. Και μιλούμε για τρεις χώρες, οι οποίες είναι απολύτως εμπελεγμένες στον περίφημο πόλεμο του Κόλπου. Και συνεπώς, θα έπρεπε η ευαισθησία του State Department να ήτανε μεγαλύτερη σε σχέση με την ελληνική. Ευχαριστώ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Κύριε Μαρίνο, θ' απαντήσω πάρα πολύ μονολεκτικά. Εάν αυτό ήταν χάδι, τότε μας προτρέπετε να περιμένουμε και άλλα μεγαλύτερα χάδια. Ας περιμένουμε και τα άλλα που έρχονται.

Γ.ΜΑΡΙΝΟΣ: (Μιλά μακριά από το μικρόφωνο). Θέλω να πω ότι δεν ξέρω αν είναι πισώπλατη η μαχαιριά που αφορά ειδικά την Ελλάδα ή μήπως είναι ... Ένα κείμενο πολύ σκληρό και αιχμηρό, σε σχέση με τις παραβιάσεις όλων των ανθρωπίνων...

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Κοιτάξτε, εγώ έχω ρίξει μια ματιά, δεν θα πω τη λέξη "διαβάσει" με προσοχή. Είναι, πράγματι, αληθινό αυτό, έχουμε μια γενική γεύση. Αλλά είναι η πρώτη φορά που μπαίνει αυτό το θέμα τόσο ευθέως. Και είναι παφαποιοτικό της πραγματικότητας. Διότι εγώ εξάνισταμαι, όταν ακούω για Σλαβομακεδόνες.

Υπάρχουν σλαβόφωνοι Έλληνες, και σλαβόφωνοι. Αλλά να μου λέτε ότι υπάρχουν Σλαβομακεδόνες στην Ελλάδα, που καταπιέζονται, αυτό δεν μπορώ να το δεχθώ. Είναι ψεύδος, είναι αναλήθεια κι είναι επικίνδυνη για το έθνος μας η αναγνώριση. Δηλαδή,

εμείς πρέπει να περιμένουμε διορθωτικές κινήσεις άμεσα των ΗΠΑ. Δεν μπορώ να πω ότι δεν ενδιαφέρει τι λένε για την Τουρκία.

Κ. ΠΑΡΙΣ (ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ "ΡΟΥΤΕΡ"): Κύριε Πρόεδρε, μία οικονομική ερώτηση, με δύο πολύ σύντομα σκέλη. Πρώτον, η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης σήμερα σίγουρα κάνει τους Έλληνες φτωχότερους.

Θα ήθελα να ρωτήσω, από την πλευρά της αντιπολίτευσης, ποιες είναι οι κινήσεις; Κατηγορείτε συνεχώς για απουσία αντιπολίτευσης, όχι μόνο από την κυβέρνηση, αλλά και από άλλους κύκλους - ακούσαμε πρόσφατα τον κ. Κεδίκογλου να αναφέρεται σ' αυτό - και από πλευράς αντίδρασης σ' αυτά τα οικονομικά μέτρα, πέρα από την αντίδραση των μασθητών, την πρόσφατη, στην οποία είπατε ότι την υποστηρίζετε, δεν έχουμε δει κάτι άλλο.

Η ερώτηση είναι ποια είναι η θέση της αντιπολίτευσης και η εναλλακτική της πρόταση στα οικονομικά μέτρα.

Το δεύτερο σκέλος μου, για να τελειώσω είναι για το δάνειο της ΕΟΚ. Κατηγορείτε την κυβέρνηση ότι πήρε το δάνειο με πάρα πολύ σκληρούς όρους. Δεν νομίζετε ότι όντως αυτοί οι σκληροί όροι αποτελούν και κάποια μομφή στη δικιά σας την κυβέρνηση ότι το προηγούμενο δάνειο δεν χρησιμοποιήθηκε σωστά;

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Σε ό,τι αφορά το πρώτο ερώτημα, καταλαβαίνετε ότι, εάν επρόκειτο να αναπτύξω την οικονομική πολιτική του ΠΑΣΟΚ, θα χρειαζόμασταν όχι μόνο αυτό το απόγευμα, αλλά πολύ περισσότερο χρόνο.

Θα πω τούτο: αρνητικά μεν, όσον αφορά την κυβέρνηση, ότι ουδέποτε είχε οικονομική στρατηγική. Και είναι ακριβώς αυτό το οποίο ούτε είχε σοβαρό και υπεύθυνο προϋπολογισμό για το έτος '91. Και αυτό ακριβώς διεπίστωσε η Κοινότητα, η Κομισιόν, η Επιτροπή και οι αρμόδιοι τεχνοκράτες και υπουργοί. Διεπίστωσαν ότι δεν υπήρχε σοβαρός και υπεύθυνος προϋπολογισμός.

Σ' ό,τι αφορά τη θετική όψη, τι θα κάναμε εμείς - το 'χω πει από πολύ καιρό - αναμφισβήτητα, δεν μιλάμε για το χρόνο που εμείς παραδόσαμε την εξουσία, πάνε τώρα σχεδόν δυο χρόνια. Τα έχω πει στη Βουλή, τα 'χουμε πει πολλές φορές κι εγώ και στελέχη, τι παραδόσαμε και πού είναι σήμερα η οικονομία - προ του πολέμου. Να μην τα επαναλάβουμε, γιατί κουράζουμε.

Εκείνο το οποίο μπορώ να τονίσω είναι ότι, πράγματι, βρισκόμαστε μπροστά σε τεράστιο αδιέξοδο στον τομέα τον οικονομικό, που δυστυχώς συνδυάζεται με μια γενικότερη πανευρωπαϊκή - με εξαίρεση τη Γερμανία ίσως - δυσπραγία. Και ασφαλώς, δεν μπορεί κανείς να υπόσχεται αύξηση πραγματικού εισοδήματος, όταν στην πράξη δεν είμαστε σε θέση να αυξήσουμε το εθνικό μας προϊόν.

Εκείνο, όμως, το οποίο μπορώ να πω και να τονίσω είναι ότι απαιτείται στρατηγική, την οποία εμείς είμεθα έτοιμοι να παρουσιάσουμε, στρατηγική όμως η οποία θα βγει μέσα από διάλογο, οι στόχοι και η πορεία και τα βήματα - μιλάμε για μια τριετία, για μια τετραετία - θα βγουν μέσα από διάλογο με τους κοινωνικούς φορείς.

Οχι εκ των υστέρων, όχι ύστερα από αιφνιδιασμούς, αποσπασματικά, αναποτελεσματικά, αντιφατικά μέτρα. Οχι. Αλλά μέσα από μια συνείδηση ότι και οι επιχειρηματίες και οι εργάτες και οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι αγρότες πρέπει να συνεργαστούμε, να αντιμετωπίσουμε την τεράστια θύελλα που έχουμε μπροστά μας.

Και μόνο εάν υπάρξει κοινωνική συναίνεση - όχι πολιτική, κοινωνική συναίνεση - και "κοινωνικό συμβόλαιο" το είχαμε πει, εθνική συμφωνία αν θέλετε, μόνο τότε μπορεί να

υπάρξει μια ασφαλής πορεία, έξω από την κρίση, στα πλαίσια πάντοτε μιας Ευρώπης, η οποία σήμερα είναι αρκετά άρρωστη.

Αλλά θα μου επιτρέψετε, σε ό,τι αφορά το δάνειο, να πω ότι ουδέποτε είχαμε εμείς, τον καιρό που κυβερνούσαμε, οιαδήποτε προφορική ή γραπτή τοποθέτηση της Κοινότητας, σε ό,τι αφορά τη χρήση του δανείου. Ουδέποτε. Συνέβη επί ημερών κυβερνήσεως Ν.Δ. Αυτό, επιτέλους, είναι ένα γεγονός.

Δεν άσκησα κριτική στην κυβέρνηση για τους όρους του δανείου. Κάνετε λάθος και έχει παρουσιαστεί λάθος. Στην κυβέρνηση ασκώ κριτική, διότι έδωσε ψευδή στοιχεία στην Κοινότητα, τα οποία ανέκλυψε η Κοινότητα. Και αυτό που ελέγχθη στη Βουλή από ομιλητές του ΠΑΣΟΚ, ότι ο προϋπολογισμός που εψηφίσθη είναι εικονικός και, στην ουσία, θα πρέπει να αλλάξει, σε σχέση με το δάνειο, αυτό ισχύει.

Άσκησα κριτική της Κοινότητας, γιατί η Κοινότητα δεν έπρεπε να επιβάλει τέτοιους όρους σε μία χώρα - μέλος. Επιτέλους, υπάρχει στοιχειώδης αλληλεγγύη, στην οποία έπρεπε να ανταποκριθεί.

Κ.ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Πάμε στα εσωτερικά θέματα. Θερμή παράκληση να μπαίνετε απευθείας στην ερώτηση, χωρίς εισαγωγή και χωρίς παρεμβάσεις, επειδή τα χρονικά περιθώρια στενεύουν. Ο κ. Φάτσης παρακαλώ.

Κ.ΦΑΤΣΗΣ: Το ΠΑΣΟΚ, κύριε Πρόεδρε, σκληραίνει τη στάση του απέναντι στην κυβέρνηση. Θα σκληρύνει ακόμη πιο πολύ και για ποιο λόγο; Υπήρξαν ελεγχόμενοι χειρισμοί της κυβέρνησης πάνω σε θέματα, που δεν αφορούν στην εξωτερική πολιτική. Είναι κι αυτά "τυχαία γραφειοκρατικά λάθη"; Ο όρος δικός σας, το ερωτηματικό δικό μου.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Σε ό,τι αφορά την σκλήρυνση της γραμμής μας, θέλω να κάνω μία διάκριση, κύριε Φάτση, που νομίζω είναι πάρα πολύ σημαντική. Οπου διαφέρουν οι θέσεις μας, δεν χρειάζεται η τοποθέτηση να είναι σκληρή. Οι θέσεις, απλώς, αντιπαρά τίθενται. Και βεβαίως, ελπίζω κανείς ότι φθάνουν στο λαό.

Και μπαίνουμε σ' ένα θέμα εσωτερικής πολιτικής, δηλαδή τα μαζικά μέσα ενημέρωσης της πολιτείας σε ποιο μέτρο παρουσιάζουν τις απόψεις της αντιπολίτευσης. Και γνωρίζετε άριστα ότι η αντιπολίτευση, με εξαίρεση αυτό το απόγευμα, δεν έχει πολλές ευκαιρίες να μπει στην κρατική τηλεόραση.

Αλλά οι διαφωνίες γίνονται οξείες πότε; Όταν γίνεται προσπάθεια παραπληροφόρησης του κοινού και παραποίησης της πραγματικότητας. Όταν ο πρωθυπουργός της χώρας μιλάει για πανηγυρισμό της Ελλάδας και της Κύπρου στο Λονδίνο κι έχουμε την αρνητική στάση του Μέιτζορ στην Αγγλία, όπου επεσκέφθη. Τότε, είναι δυνατόν κανείς να διατηρήσει την ψυχραιμία του, την οποία θέλουμε να διατηρούμε; Η σκληρότητα δεν αφορά τις θέσεις, όπου υπάρχει δυνατότητα αντιπαράθεσης. Αφορά τη σκόπιμη παραποίηση της αλήθειας και τη μη δημοκρατικότητα, σε ό,τι αφορά τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Και θα έλεγα ότι στο δεύτερο ερώτημά σας εκείνο το οποίο θα ήθελα να τονίσω πάνω απ' όλα - γιατί μπορεί να πει κανείς για επιπολαιότητα, για αντιφάσεις, τα ζούμε κάθε μέρα, είτε μιλάμε για νέους κινητήρες, είτε μιλάμε για ό,τι θέλετε - υπάρχει αντίφαση και αφέλεια και κακοδιαχείριση. Και υπάρχουν και οικονομικά θέματα, πάσης μορφής και φύσεως.

Αλλά θέλω να τονίσω ένα, που είναι κλειδί, είναι οι δημοκρατικοί θεσμοί της χώρας μας, που τόσο πασχίσαμε να εδρακώσουμε, ύστερα από την πτώση της 7χρονης δικτατορίας. Και σήμερα αυτοί οι θεσμοί βάλλονται και βάλλονται κατά τρόπο κυνικό. Υπάρχει κύμα δίωξης ενάντια στους δημόσιους υπαλλήλους με κάθε μέσο. Οπου δεν χωράει απόλυση, χωράει η μετάθεση, τρεις - τέσσερις - πέντε φορές, έως ότου υπάρχει εξόντωση.

Υπάρχει, πράγματι, παραβίαση και νομοθετική του Συντάγματος - έχουμε περιπτώσεις όπως ο αντισπεργιακός ή ο λεγόμενος αντιπρομοκρατικός νόμος - αλλά υπάρχουν στην πράξη παραβιάσεις των δημοκρατικών δικαιωμάτων των πολιτών. Και υπάρχει αίσθημα ότι άλλαξαν όχι κυβερνήσεις, αλλά καθεστώτα. Αυτό είναι το κλίμα, το οποίο βεβαίως είναι απαράδεκτο και δεν μπορεί κανείς με ηρεμία να αντιμετωπίσει τη διάβρωση των δημοκρατικών θεσμών.

Α.ΛΙΑΡΟΣ: Κύριε πρόεδρε ο βουλευτής κ.Κεδικογλου χθες στην κοινοβουλευτική ομάδα έθεσε θέμα αναπλήρωσης του προέδρου. Επίσης πριν από δύο περίπου μήνες σε μια συνέντευξη Τύπου στη Μαδρίτη και σχολιάζοντας τα κεντροδεξιά σενάρια που τόσο είναι στην επικαιρότητα σήμερα μιλώντας για το θέμα της διαδοχής είχατε πει βεβαίως διαδοχή αλλά με νόμιμες διαδικασίες μέσα στο κόμμα.

Πρώτον θα ήθελα να σας παρακαλέσω να μας δώσετε μια απάντηση για την πρόταση του κ.Κεδικογλου, χωρίς να μας πείτε βέβαια να περιμένουμε 15 μέρες για την επόμενη κοινοβουλευτική ομάδα και στη συνέχεια θα ήθελα να μας πείτε ποιές είναι αυτές οι νόμιμες διαδικασίες με τις οποίες μπορεί να γίνει η διαδοχή μέσα στο κόμμα; Ευχαριστώ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Αυτό είναι γεύμα το οποίο δίνουν οι ξένοι ανταποκρπές και δεν νομίζω είναι η κατάλληλη ευκαιρία για μένα να μιλήσω για τα εσωτερικά του κόμματος το οποίο είναι υγιές και έχει μεγάλες προοπτικές να είναι η επόμενη κυβέρνηση στη χώρα μας.

Α.ΚΑΨΑΜΠΕΛΗΣ: Κύριε πρόεδρε θέλω μια ερώτηση να θέσω που νομίζω ότι θέτει σήμερα ο απλός πολίτης και κυρίως ο οπαδός του ΠΑΣΟΚ. Σε ένα περίπου μήνα πρόκειται να αρχίσει μια δίκη με διεθνές ενδιαφέρον που αφορά και τους ξένους ανταποκριτές, η δίκη για το σκάνδαλο Κοσκωτά.

Η ερώτησή μου είναι αν εσείς σκοπεύετε να παρεβρεθείτε στην ακροαματική διαδικασία και δεύτερον, κάτι που έχει μείνει σχετικά μ' αυτό το θέμα αδιευκρίνιστο από την πλευρά σας, αν η επιθυμία σας είναι να γίνει αυτή η δίκη για να λάμψει η αλήθεια όπως έχουν πει και πολλά στελέχη του ΠΑΣΟΚ. Ευχαριστώ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Το θέμα είναι παλιό και κουρασμένο και θα επαναλάβω απλώς μια φράση μου. Είναι πολιτικός διωγμός με στόχο τον Α.Παπανδρέου και τη διάσπαση και διάλυση του μεγάλου Κινήματος, που πριν από 8 μήνες στήριζαν 40% και σήμερα πιστεύω πολύ περισσότερο στηρίζει το Κίνημά μας ο ελληνικός λαός.

Δεν έχω τίποτα να προσθέσω σ' αυτή την ιστορία η οποία πραγματικά αποτελεί - τι να πω; - στίγμα για εκείνους που το ανέλαβαν και το εξετέλεσαν.

ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, έχετε μιλήσει πολλές φορές τον τελευταίο καιρό για την ανάγκη μιας εθνικής στρατηγικής και εθνικής συνεννόησης και ενότητας ρίχνοντας την ευθύνη για την ανυπαρξία της στην κυβερνητική μονομερή πρακτική. Αυτή είναι η θέση του ΠΑΣΟΚ και έχει διατυπωθεί πολλές φορές.

Ρωτώ λοιπόν, δεν θα άξιζε τον κόπο μπροστά στις δύσκολες στιγμές που περνάει η περιοχή και η χώρα έστω και στις ειλημμένες αποφάσεις της κυβέρνησης να υπάρξει μια μικρή υποχώρηση του ΠΑΣΟΚ για εθνική συνεννόηση τώρα, έστω για να μειωθούν οι αρνητικές επιπτώσεις της μέχρι τώρα εμπλοκής μας στον Κόλπο πρώτον και δεύτερον, πιστεύετε ότι μέσα στο χώρο του ΠΑΣΟΚ υπάρχουν άτομα ή θύλακες που αποδέχονται ή προωθούν μια τέτοιου είδους συνύπαρξη με τη ΝΔ;

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Εχω τονίσει και επαναλαμβάνω ότι μπροστά σε εθνικούς κινδύνους όλοι οι Έλληνες είμαστε ενωμένοι όπου και αν ανήκουμε πολιτικά και κομματικά. Γι' αυτό δεν υπάρχει

καμία αμφιβολία.

Είναι βέβαιο ότι η κυβέρνηση πάντοτε, όπως και στους άλλους τομείς και στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, αιφνιδιάζε. Διαβάζαμε ειλημμένες δεσμεύσεις και αποφάσεις. Ουδέποτε έδειξε η κυβέρνηση - γιατί έρχεται το βάρος σε μένα και στο ΠΑΣΟΚ; - ουδέποτε έκανε μια κίνηση, κάποιο δείγμα γραφής ότι ενδιαφέρεται να έχει την άποψή μας για κάποιο μέτρο που θα πάρει, για κάποια κίνηση που θα κάνει.

Θα αρνιόταν οποιοσδήποτε να δώσει την άποψή του εάν υπήρχε το ερώτημα; Γιατί το ερώτημα σε μένα και όχι στην κυβέρνηση, η οποία έχει αγνοήσει πλήρως και παντελώς την αντιπολίτευση αυτής της χώρας;

Κ.ΔΗΜΤΣΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα έχετε διαβάσει κι εσείς από την Κυριακή και μετά τα δημοσιεύματα της εφημερίδας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ για το σκάνδαλο, όπως το αποκαλεί, για το θέμα της INTRAKOM, το θέμα των προμηθειών.

Θα ήθελα να μου πείτε ποιά είναι η στάση που θα τηρήσει το ΠΑΣΟΚ όταν υπάρχουν υπονοούμενα για σας, για ένοχη σιωπή όπως την αποκαλούν, εάν πρόκειται το ΠΑΣΟΚ να ζητήσει επέμβαση του εισαγγελέα και θα ήθελα να μου δώσετε και μια απάντηση στα όσα γράφονται για σιωπηρή συμφωνία μεταξύ των τριών πολιτικών αρχηγών, του κ.Μητσοτάκη, εσάς και του κ.Φλωράκη.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Δεν αξίζει να απαντήσω αλλά θα πω δυο λόγια. Πρώτον είναι ασύστολα ψεύδη τα περί οιασδήποτε επαφής ή συμφωνίας αρχηγών κομμάτων. Ασύστολα ψεύδη. Σε ό,τι αφορά το δεύτερο, τα υπονοούμενα της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ που εθεωρείτο έγκυρο φύλλο και το ανέφερα πολλές φορές ως έγκυρο φύλλο, πρέπει να πω ότι αν εγώ επρόκειτο να μηνύσω για καταγγελίες, για υπονοούμενα, για ύβρεις τότε θα έπρεπε να βρίσκομαι στο ακροατήριο κάθε μέρα και κάθε νύχτα.

Δεν έχετε παρά να διαβάσετε τις εφημερίδες τις ακροδεξιές και ορισμένες από τις δεξιές. Λυπούμαι βαθύτατα ότι η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ η οποία είχε εγκυρότητα έχει πέσει σ' αυτό το επίπεδο. Λυπούμαι.

Κ.ΓΟΥΙΚΣ: Σχετικά με το σκάνδαλο Κοσκωτά και αν κατάλαβα καλά την πρόθεσή σας να μην παραστείτε στο δικαστήριο ή να μην στείλετε κάποιον εκπρόσωπο. Πράγματι έτσι έχουν τα πράγματα; Και δεύτερον, ποιές είναι οι επιπτώσεις του σκανδάλου και της σχετικής φιλολογίας στις προσπάθειές σας να αναβιώσετε και να ενδυναμώσετε εκ νέου το κόμμα;

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Νομίζω δεν ακούσατε την απάντησή μου στην ίδια ουσιαστικά ερώτηση που έγινε ωρίτερα. Ο,τι είχα να πω γι' αυτή την υπόθεση το έχω πει και δεν πρόκειται να προσθέσω τίποτα.

Θ.ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να μπορούμε στην ουσία του πολιτικού ζητήματος στην Ελλάδα, να σας υπενθυμίσω ότι κι εσείς μιλήσατε για βεβαρυμένο πολιτικό περιβάλλον, για τεράστια αδιέξοδα και να θέσω δύο ερωτήματα που απασχολούν την κοινή γνώμη.

Πρώτον, ποιά είναι η άποψή σας και η τοποθέτησή σας παρακαλώ απέναντι στο ενδεχόμενο, όπως λέγεται, μετά τον πόλεμο να πάμε σε εκλογές και δεύτερον, ποιά είναι η θέση σας και η τοποθέτησή σας απέναντι στο ενδεχόμενο να σχηματιστεί κυβέρνηση από την υπάρχουσα Βουλή;

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Κύριε Λουκόπουλε νομίζω μπορώ να απαντήσω βραχύτατα λέγοντας ότι μίλησα στη Βουλή πρόσφατα και κατέληξα με μια απλή φράση. Ελπίζω, είπε, ο λαός, ο κυρίαρχος λαός να μιλήσει μέσα στο 1991. Είναι η μόνη διέξοδος την οποία βλέπω, η μόνη διέξοδος την οποία δέχομαι.

Κ.ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Έχουμε την τελευταία ερώτηση από τον κ.Καρελιά. Υπάρχει κ.πρόεδρε και μια ερώτηση εκτός προγράμματος που μου ήρθε τώρα, λυπούμαι. Είναι της συναδέλφου της κας Βικ, επειδή κινδυνεύω να εκτεθώ σε επιθέσεις γυναικών συναδέλφων αν δεν απαντήσετε παρακαλώ να ικανοποιήσετε και την κα Βικ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ευχαρίστως.

Γ.ΚΑΡΕΛΙΑΣ: Μια και είμαι προτελευταίος κ.Πρόεδρε θέλω να επανέλθω κι εγώ σ' αυτά τα περίφημα σενάρια. Επειδή η κυβέρνηση που έχουμε είναι δεξιά και για να υπάρξει οποιοδήποτε κεντροδεξιό σενάριο πρέπει να συμπράξει και κάποιος χώρος του κέντρου, δηλαδή ενδεχομένως του ΠΑΣΟΚ.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ποιό άλλο είναι; Το ενδεχομένως δεν καταλαβαίνω.

Γ.ΚΑΡΕΛΙΑΣ: Θέλω να μου πείτε αν ο στόχος κατά την εκτίμησή σας των κεντροδεξιών σεναρίων είναι να ανατραπεί η σημερινή κυβέρνηση και να έχουμε μια άλλη με συνεργασία δύο χώρων;

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ναι, όχι μόνο εγώ αλλά και το Εκτελεστικό Γραφείο πρόσφατα, τη Δευτέρα που πέρασε τοποθετηθήκαμε σε ό,τι αφορά τα διάφορα σενάρια που είναι υπαρκτά. Δηλαδή υπάρχουν οι υποκινητές τους αναμφισβήτητα. Και η θέση μας είναι ότι αυτά δεν ακουμπούν το ΠΑΣΟΚ. Ας βρουν κεντρώους εκτός ΠΑΣΟΚ.

ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Η εσχάτη των ερωτήσεων στην κα Βικ.

ΒΙΚ: Σχετικά με τον ανάβαθμισμένο ρόλο της Τουρκίας στην περιοχή. Είδα πολύ CNN, άκουσα πολλούς αναλυτές να εκφράζουν γνώμη αλλά τελικά μου φαίνεται ότι περισσότερο η Ελλάδα τελικά κάνει θόρυβο σχετικά με αυτή την υπόθεση. Και πολλοί διπλωμάτες εδώ στην Αθήνα λένε ότι τελικά είναι απλώς η γνωστή έμμονη ιδέα των Ελλήνων σχετικά με την Τουρκία. Μήπως πιστεύετε ότι οι ελληνικές θέσεις έχουν παρεξηγηθεί;

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Θα ήθελα πριν απαντήσω να πω ότι χθες το βράδυ, περίπου 12.30, άνοιξα το CNN κι εγώ να δω τι γίνεται. Και είδα πρώτα μια συνάντηση του κ.Μέπζορ με τον κ.Μητσοτάκη και η επόμενη σκηνή στην οθόνη ήταν τα συντρίμια της CITIBANK. Και είπε το CNN ότι η χώρα που έρχεται πρώτη σε τρομοκρατικές ενέργειες και κινδύνους από την τρομοκρατία είναι η Ελλάδα. Αυτό το άκουσα χθες βράδυ και ελπίζω η κυβέρνηση να το άκουσε επίσης - κάποιο όργανό της - και να κάνει κάποια παρέμβαση.

Αλλά στην κα Βικ θα απαντήσω μονολεκτικά. Η ίδια με την ερώτησή της επιβεβαίωσε ακριβώς αυτό το οποίο λέμε. Ότι η Τουρκία έχει αναβαθμιστεί και ότι η Ελλάδα θεωρείται ότι γκρινιάζει όταν κα Βικ το 40% σχεδόν της Κύπρου κατέχεται από τον "Ατίλα", όταν καθημερινά σχεδόν παραβιάζεται από τουρκικά αεροσκάφη ο εναέριος χώρος της Ελλάδος, όταν η Τουρκία επιμένει ότι τα 10 μίλια πρέπει να γίνουν 6, όταν η Τουρκία επιμένει να μην δέχεται προσφυγή στη Χάγη για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και τότε μπορούμε να θέτουμε εμείς ερώτημα.

Ερωτώ, έχετε ακούσει τα κοπλιμέντα με τα οποία περιποιούνται την Τουρκία όλοι οι υπουργοί Εξωτερικών πρωτοστατούντος του υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ; Η μεγάλη σύμμαχος! Εγώ θέλω να ρωτήσω σε ποιό πόλεμο, πότε ήταν σύμμαχος η Τουρκία; Με συγχωρείτε κα Βικ αλλά κι εσείς έχετε το πλέγμα.

ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ: Κυρίες και κύριοι εδώ κλείνουμε. Ευχαριστώ τον ομιλητή μας τον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ, τον κ.Α.Παπανδρέου για τη διάθεση με την οποία απάντησε στα ερωτήματά μας. Θέλω να σημειώσω ότι όλα τα ερωτήματα, δηλαδή όλα τα σημειώματα που λάβαμε έχουν απαντηθεί και διαπιστώνω ότι υπήρξε μια ενδιαφέρουσα και παραγωγική συνομιλία με τους εκπροσώπους του Τύπου. Κύριε Πρόεδρε, οποτεδήποτε άλλοτε είστε ευπρόσδεκτος στο δικό μας χώρο. Ευχαριστώ πολύ όλους.

Α.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Ευχαριστώ εγώ.